

FƏNN SİLLABUSU

İxtisas: 050807 - Sosial iş

Fakültə: Tarix-coğrafiya və incəsənət

Kafedra: Tarix və onun tədrisi metodikası

I. Fənn haqqında məlumat:

Fənnin adı: Sosiologiya (İşçi proqram LDU-nun Tarix və onun tədrisi metodikası kafedrasının 14.09.2022-ci il qərarı ilə təsdiq edilmişdir (protokol №1)

Kodu: IPF-B02

Tədris ili: II (2025-2026) Semestr: III

Tədris yükü: Cəmi 120 saat. Auditoriya saati 45 saat, (30 saat mühazirə, 15 saat seminar)

Təhsil alma forması: Əyani

Tədris dili: Azərbaycan dili

AKTS üzrə kredit: 4 kredit

II. Müəllim haqqında məlumat:

Adı, soyadı, elmi dərəcəsi: b/m. Nəsirli Vüsal İbrahim oğlu

Kafedranın ünvanı: Lənkəran ş. Ə. Məmmədov küç., 21

Məsləhət saati: III gün saat: 15⁰⁰-16⁰⁰

E-mail ünvanı: vusalnasirli@gmail.com

III. Əsas ədəbiyyat

1. Sosiologiya. B., 1994.

2. Vahidov F. Ağayev T. Sosiologiya. B., 2005.

3. Əfəndiyev M., Şirinov A. Sosiologiyanın nəzəri problemləri. B., 2001.

4. Əfəndiyev M., Şirinov A. Sosiologiyanın nəzəri problemləri. B., 2001.

5. Əzimov K. A., Həsənov R. M. Sosiologiya. B., 2003.

6. Şəfiyev Ü. Konfliktologiya: siyasi - sosioloji təhlil. B., 2002.

7. Şirəliyev H., Əhmədov Ə. Politologiya. B., 1997.

Əlavə ədəbiyyat

1. Abdullayev Ə. Dil, siyasət, sosial tərəqqi. B., 1985.

2. Abbasova Q. Y. Elmin və təhsilin sosiologiyası. B., 2002.

3. Abbasova Q., Hacıyev Z. Sosial-fəlsəfə. B., 2001.

4. Ağayev T. B. Sosiologiyaya dair xeymlər. B., 2002.

5. Xəlilov S. S. Lider. Dövlət. Cəmiyyət. B., 2001.

6. Xəlilov S. S. Təhsil, təlim, tərbiyə. B., 2005.

7. Quliyev R. Sosiologiya: nəzəriyyə və tədqiqat metodologiyası. B., 1995.

IV. Prerekvizitlər: Fənnin tədrisi üçün öncədən Politologiya fənninin tədrisi vacibdir.

V. Korekvizitlər: Bu fənnin tədrisi ilə eyni vaxtda başqa fənlərin də tədris olunmasına zərurət yoxdur.

VI. Fənnin təsviri və məqsədi: Sosiologiya kursun məqsəd və vəzifələri, onun bir elm kimi meydana gəlməsi, sosial fikrin təşəkkülü və tarixi inkişaf mərhələləri, insan və sosioloji problemi, siyasi hakimiyyət, siyasi şüur, siyasi ideologiya, siyasi sistem və onun strukturu, demokratiya institutlarının və vətəndaş cəmiyyətinin təşəkkülünə göstərdiyi təsir, cəmiyyətdə sosial münasibətlərin həlli yolları, müasir sivilizasiya, global problemlər və sosiologiya ilə bağlı digər məsələlərin tədrisi nəzərdə tutulur.

Fənnin tədrisində məqsəd gənc nəslin əsas aparıcı dəstələrindən biri olan tələbələrin sosial şüurunu inkişaf etdirmək, onlarda sosial münasibətlər və mənafələr haqqında aydın təsəvvür yaratmaq, cəmiyyətin sosial sistemində daxil olan struktur elementləri haqqında onları məlumatlandırmaq və məsələlərin həlli durur.

VII. Davamiyyətə verilən tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi say Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmaz, onun həmin fən üzrə akademik borcu qalır.

VIII. Qiymətləndirmə: Tələbələrin biliyi 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir. Bundan 50 balı tələbə semestr ərzində, 50 balı isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılar aiddir: 20 b seminar dərslərində fəaliyyətinə görə və 30 bal kollokviumların nəticələrinə görə. İmtahan biletinə bir qayd olaraq fənni əhatə edən 5 sual daxil edilir.

Qiymətləndirmə zamanı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzərə alınır.

Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

- 10 bal- tələbə keçirilmiş materialı dərinlikdən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəfidir.
- 9 bal-tələbə keçirilmiş materialı tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzusunun mətnini tam açə bilər.
- 8 bal-tələbə cavabında ümumi xarakteri bəzi qüsurlara yol verir;
- 7 bal- tələbə keçirilmiş materialı başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırə bilmir
- 6 bal- tələbənin cavabı əsasən düzgündür
- 5 bal-tələbənin cavabında çətinliklər var, mövzunu tam əhatə edə bilmir
- 4 bal- tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir.
- 3 bal- tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırə bilmir.
- 1-2 bal- tələbənin mövzudan qismən xəbəri var.
- 0 bal- suala cavab yoxdur.

Tələbənin imtahanda topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri semestr ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala əlavə olunur.

Semestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahanaqədərki ballar əsasında)

No	Bal	Qiymət	
1.	91-100	əla	A
2.	81-90	çox yaxşı	B
3.	71-80	yaxşı	C
4.	61-70	kafi	D
5.	51-60	qənaətbəxş	E
6.	50 və ondan aşağı	qeyri-kafi	F

IX Davranış qaydalarının pozulması: Tələbə Universitetin daxili nizam – intizam qaydalarını pozduqda onun haqqında əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir görülecək.

X. Təqvim mövzu planı:30 saat müəhazirə, 15 saat seminar

No	Keçirilən müəhazirə və seminar mövzularının məzmunu	Müh.	Sem.
1.	Sosiologiyanın predmeti və funksiyaları və strukturu Plan: 1. Sosiologiya elminin predmeti və tədqiqat metodları. 2. Sosiologiyanın funksiyaları 3. Sosioloji biliklərin strukturu və tədqiqat obyekti. Mənbə: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14,	2	2
2.	Sosioloji fikrin təşəkkülü və tarixi inkişafının əsas mərhələləri Plan: 1. XIX əsrin sonu – XX əsrin əvvəllərində Qərbi Avropa ölkələrində sosiologiya elminin təşəkkülü 2. Marksizmin sosioloji nəzəriyyəsinin mahiyyəti və məzmunu 3. Müasir Qərb sosiologiyasının əsas inkişaf mərhələləri Mənbə: 1, 2, 3, 5, 6, 7, 9, 11, 12, 14,	2	
3.	Cəmiyyətin meydana gəlməsi, sosial həyatın təşkilinin tarixi tipləri Plan: 1. Cəmiyyət, sivilizasiya və sosial münasibətlər anlayışlarının mahiyyəti 2. Sosial həyatın təşkilinin tarixi tipləri 3. Cəmiyyətin inkişafı və fəaliyyətinin sosial qanunları Mənbə: 1, 2, 4, 5, 7, 8, 9, 11, 12, 13,	2	2
4.	Sosioloji tədqiqatların metodologiyası və metodikası Plan: 1. Sosioloji tədqiqatlar və onların növləri 2. Sosioloji tədqiqatların proqramı 3. Sosioloji tədqiqatların əsas nəzəri prosedurları və planı Mənbə: 1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 13, 14,	2	
5.	İctimai rəyin sosiologiyası Plan: 1. İctimai rəy və onun formalaşmasında təbliğatın rolu 2. İctimai rəyin funksiyaları və təzahür formaları 3. İctimai rəyin formalaşmasında kütləvi informasiya vasitələrinin rolu və əhəmiyyəti Mənbə: 5, 6, 7, 9, 10, 12, 13, 14,	2	2

6	Şəxsiyyətin sosiologiyası Plan: 1. Şəxsiyyətin sosialləşməsi və sosial tipologiyası 2. Sosial fəaliyyətin və sosial davranışın mexanizmi 3. Müasir şəxsiyyət konsepsiyalarının məzmunu və mahiyyəti Mənbə: 4, 5, 7, 8, 9, 11, 13, 14,	2	
7	Sosial strukturun sosiologiyası Plan: 1. Cəmiyyətin sosial strukturu və sosial stratifikasiyası 2. Sosial qruplar və sosial mobillik 3. Müasir dövrdə sosial inteqrasiya və sosial differensiya meyillərinin mahiyyəti Mənbə: 3, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 14,	2	2
8	Sosial-ərazi birlikləri. Şəhərin və kəndin sosiologiyası Plan: 1. Sosial-ərazi birliyi anlayışının mahiyyəti 2. Şəhər sosioloji tədqiqatların obyekti kimi 3. Kəndin sosiologiyasının xüsusiyyətləri Mənbə: 5, 6, 7, 9, 10, 11, 13, 14,	2	
9	İdarəetmənin sosiologiyası 1. Sosial idarəetmənin mahiyyəti və məzmunu 2. İdarəetmə və sosial informasiya 3. İdarəetmənin tiplərinin sosial inkişaf təsiri Mənbə: 4, 5, 6, 8, 9, 10, 12, 13,	2	2
10	Sosial institutların sosiologiyası Plan: 1. Sosial institut anlayışının mahiyyəti və məzmunu 2. Sosial institutların əsas əlamətləri və funksiyaları 3. Təhsil sosiologiyası Mənbə: 2, 4, 5, 8, 9, 10, 11, 13, 14,		
11	Ailə və nigahın sosiologiyası Plan: 1. Ailənin sosial institut kimi cəmiyyətdə rolu 2. Müasir dövrdə ailə-nigah münasibətlərinin dialektikası Mənbə: 2, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 14,	2	2
12	Dinin sosiologiyası Plan: 1. Dinin sosiologiyasının predmeti və tədqiqat obyekti 2. Dinin sosial funksiyaları 3. Əsas dini cərəyanlar. Onların xüsusiyyətləri və inkişaf perspektivləri Mənbə: 1, 2, 3, 4, , 8, 9, 10, 12, 14,	2	
13	Siyasətin və mədəniyyətin sosiologiyası Plan: 1. Siyasətin sosiologiyası anlayışı, onun predmeti və tədqiqat obyekti 2. Siyasi proseslərin tədqiqində tətbiqi sosiologiyanın rolu. Mədəniyyət və onun funksiyaları 3. Mədəniyyətin sosioloji təsnifatı və inkişaf qanunauyğunluqları 4. Kütləvi mədəniyyət və submədəniyyət Mənbə: 2, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 14,	2	2
14	İdeoloji münasibətlər və insanların sosial fəaliyyəti. Sosial ekologiya Plan: 1. İdeoloji prosesin əsas obyektləri və struktur elementləri 2. İctimai münasibətlər və insanların sosial fəaliyyəti 3. Sosial ekologiyanın funksiyaları və vəzifələri 4. Sosial ekoloji problemlər və insanların yaşayış mühitinin öyrənilməsinin yolları və formaları Mənbə: 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14,	2	
15	Sosial proqnozlaşdırma 1. Proqnozların yaranması, mahiyyəti və növləri 2. Proqnozlaşdırmanın mərhələləri, tipləri və metodları Mənbə: 7, 8, 9, 10, 12, 13, 14,	2	1

XI. Fənn üzrə tələblər

Fənn üzrə sosioloji fikrin təşəkkülü və tarixi inkişafının əsas mərhələləri, cəmiyyətin meydana gəlməsi və sosial həyatın təşkilinin tarixi tipləri, ictimai rəyin sosiologiyası və şəxsiyyətin sosiologiyası və idarəetmənin spesifik sosiologiyası Sosial-ərazi birlikləri, eləcə də ailə və nigahın sosiologiyası və s. məsələlərin müqayisəli təhlili aparmaq və araşdırmalarla müxtəlif elmi müzakirələrin yaradılması üçün fikri formalaşdırmaq

XII Fənn üzrə təlim nəticələri

- Sosiologiya elmi, onun obyekti, predmeti barədə ətraflı təsvir edir;
- Həm nəzəri, həm empirik, həm də tətbiqi sosiologiya barəsində əldə edilmiş biliklər sosial işçiyə öz fəaliyyətini daha məzmunlu şəkildə izah edir;
- Sosiologiya elminin metodlarından sosial həyatda istifadə edir;
- Sosioloji araşdırmalarda seçmə metodlardan istifadə edirlər;
- Sosiologiya elmində geniş yayılmış müşahidə, sənədlərin təhlili, fokusqrup, anket sorğusu, müsahibə, ekspert sorğusundan praktik həyatda tətbiq edir;
- Sosioloji araşdırmalarda riyaziyyat elminin metodların istifadə edərək təhlillər aparır;

XIII Fənn haqqında tələbələrə fikirlərinin öyrənilməsi

XIV Kollektiviumun sualları

I Kollektiviumun sualları:

1. Sosiologiya elminin predmeti və tədqiqat metodları
2. Sosiologiyanın funksiyaları
3. Sosioloji biliklərin strukturu və tədqiqat obyekti
4. XIX əsrin sonu-XX əsrin əvvəllərində Qərbi Avropa ölkələrində sosiologiya elminin təşəkkülü
5. Marksizmin sosioloji nəzəriyyəsinin mahiyyəti və məzmunu
6. Müasir Qərb sosiologiyasının əsas inkişaf mərhələləri
7. Cəmiyyət, sivilizasiya və sosial münasibətlər anlayışlarının mahiyyəti
8. Sosial həyatın təşkilinin tarixi tipləri
9. Cəmiyyətin inkişafı və fəaliyyətinin sosial qanunları
10. Sosioloji tədqiqatlar və onların növləri

II Kollektiviumun sualları:

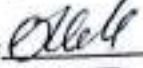
1. İctimai rəy və onun formalaşmasında təbliğatın rolu
2. İctimai rəyin funksiyaları və təzahür formaları
3. İctimai rəyin formalaşmasında kütləvi informasiya vasitələrinin rolu və əhəmiyyəti
4. Şəxsiyyətin sosiollaşması və sosial tipologiyası
5. Sosial fəaliyyətin və sosial davranışın mexanizmi
6. Müasir şəxsiyyət konsepsiyalarının məzmunu və mahiyyəti
7. Cəmiyyətin sosial strukturu və sosial stratifikasiyası
8. Sosial qruplar və sosial mobillik
9. Müasir dövrdə sosial inteqrasiya və sosial differensiya meyillərinin mahiyyəti
10. Sosial-ərazi birliyi anlayışının mahiyyəti

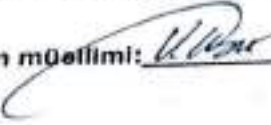
XV. İmtahan sualları

1. Sosiologiya elminin predmeti, tədqiqat metodları və funksiyaları
2. Sosioloji biliklərin strukturu və tədqiqat obyekti
3. XIX əsrin sonu – XX əsrin əvvəllərində Qərbi Avropa ölkələrində sosiologiya elminin təşəkkülü
4. Marksizmin sosioloji nəzəriyyəsinin mahiyyəti və məzmunu
5. Müasir Qərb sosiologiyasının əsas inkişaf mərhələləri
6. Cəmiyyət, sivilizasiya və sosial münasibətlər anlayışlarının mahiyyəti
7. Sosial həyatın təşkilinin tarixi tipləri
8. Cəmiyyətin inkişafı və fəaliyyətinin sosial qanunları
9. Sosioloji tədqiqatlar, onların növləri və proqramı
10. Sosioloji tədqiqatların əsas nəzəri prosedurları və planı
11. İctimai rəy və onun formalaşmasında təbliğatın rolu
12. İctimai rəyin funksiyaları və təzahür formaları
13. İctimai rəyin formalaşmasında kütləvi informasiya vasitələrinin rolu və əhəmiyyəti
14. Şəxsiyyətin sosiollaşması və sosial tipologiyası
15. Sosial fəaliyyətin və sosial davranışın mexanizmi
16. Müasir şəxsiyyət konsepsiyalarının məzmunu və mahiyyəti
17. Cəmiyyətin sosial strukturu və sosial stratifikasiyası
18. Sosial qruplar və sosial mobillik
19. Sosial-ərazi birliyi anlayışının mahiyyəti
20. Şəhər sosioloji tədqiqatların obyekti kimi
21. Kəndin sosiologiyasının xüsusiyyətləri

22. Sosial idarəetmənin mahiyyəti və məzmunu
23. İdarəetmə və sosial informasiya. İdarəetmənin tiplərinin sosial inkişaf təsiri
24. Sosial institut anlayışı. Onun mahiyyəti, məzmunu və funksiyaları
25. Təhsil sosiologiyası
26. Ailənin sosial institut kimi cəmiyyətdə rolu
27. Müasir dövrdə ələ-nəğah münasibətlərinin dialektikası
28. Dinin sosiologiyasının predmeti və tədqiqat obyekti
29. Dinin sosial funksiyaları
30. Əsas dini cərəyanlar. Onların xüsusiyyətləri və inkişaf perspektivləri
31. Siyasətin sosiologiyası anlayışı, onun predmeti və tədqiqat obyekti
32. Siyasi proseslərin tədqiqında tətbiqi sosiologiyanın rolu
33. Mədəniyyətin sosioloji təsnifatı, inkişaf qanunauyğunluqları və funksiyaları
34. Kütləvi mədəniyyət və submədəniyyət
35. İdeoloji prosesin əsas obyektləri və struktur elementləri
36. İctimai münasibətlər və insanların sosial fəaliyyəti
37. Sosial ekologiyanın funksiyaları və vəzifələri
38. Sosial ekoloji problemlər və insanların yaşayış mühitinin öyrənilməsinin yolları və formaları
39. Proqnozların yaranması, mahiyyəti və növləri
40. Proqnozlaşdırmanın mərhələləri, tipləri və metodları

"Sosiologiya" fənninin sillabusu 050807 "Sosial iş" ixtisası (proqram) üzrə tədris planı və fənn proqramı əsasında tərtib edilmişdir. Sillabus "Tarix və onun tədrisi metodikası" kafedrasında müzakirə edilərək təsdiq edilmişdir (12 sentyabr, 2025-cü il, protokol № 1).

Kafedra müdiri: dos.K.F.Mahmudov

Fənn müəllimi: b/m.V.I.Nəsirli